CONCOURS EXTERNE SPÉCIAL DE RECRUTEMENT DE PROFESSEURS DES ÉCOLES CHARGÉS D'UN ENSEIGNEMENT DE ET EN LANGUE RÉGIONALE

26CRPEOCCM2-1

Session 2026

Épreuve écrite d'admissibilité en langue régionale

Occitan	**Durée de l'épreuve : 3 heures**

Rappel de la notation : l'épreuve est notée sur 20. Une note globale égale ou inférieure à 5 est éliminatoire. Coefficient 1.

Ce sujet contient 5 pages, numérotées de 1/5 à 5/5.

Assurez-vous que cet exemplaire est complet. S'il ne l'est pas, demandez un autre exemplaire au responsable de la salle.

L'usage de tout document, dictionnaire, calculatrice est interdit.

E Molin comencèt :
- En primièr te vòli demandar perqué escrives en lenga d'òc ?
- En lenga d'òc ?
- Òc, en lenga nòstra … en « patoès » ?
- Una idèa aital. Soi pas gaire sabent ieu. Soi anat a l'escòla entrò[1] dotze ans, al certificat. Lo mèstre pr'aquò auriá volgut que butèssi mos estudis. Èra vengut trobar mos parents a l'ostal. Mas cossí far ? D'argent, n'i aviá pas e me loguèron. Alara coma partissiái del vilatge, la saqueta sus l'esquina, per ma primièra plaça, lo mèstre d'escòla me venguèt tocar la man e me donèt un libre de Fabiè[2] que dempuèi lo sabi per còr. Fabiè. Non jamai, gausarai pas escriure en francés, coma Fabiè.
- Compreni. Mas jamai degun t'a pas parlat de la lenga d'òc. As pas jamai legits de libres, de libres … en « patoès ! ». Besson[3], lo coneisses pas ?
- Si. Comprèri « los contes de la tatà Manon » a Rodés per la fièira de las pèls.
- E de ieu as pas legit res ?
- Un article dins lo « Vilafrancat ». E puèi lo dimècres m'arriba d'escotar la « Catinon » que vòstre filh …
- Va plan … Va plan … Los libres meus, los te donarai totes, cabdèt …

Sosquèt un pauc, puèi :
- Coma tu, a vint ans, ieu remiravi Fabiè. Ne sabiái per còr de tiradas. Mas a vint ans èri a la guèrra sul front. Comprenes pas aquò tu. Luènh del país. La mòrt que nos velhava. E ben, quand nos trobàvem a l'arrèr dos o tres del mièg-jorn, sul pic, èrem coma de fraires. Nos regaudinàvem de parlar en lenga d'òc : la lenga de l'ostal, la lenga del trabalh. La lenga de las bèstias coma dison d'unes … Capdèt, aquela lenga dins cap d'escòla de Roergue s'estudia pas. Los afranchimandits l'apèlan un « patoès » en rafisent las pòtas[4]. E la mesprèsan que sabon pas. Sabon pas que del temps dels senhors, quand la França èra res que la França del torn de París, aicí espelissiá coma una prima novèla la primièra civilizacion dels païses del solelh-colc … Coma tu, capdèt en primièr me loguèri. Tornèri prene mos estudis, puèi, que la guèrra tornèt arrestar. Te pòdi pas ensenhar coma cal, que soi pas pro sabent. Mas te prestarai de libres aquí, legiràs. Del Limosin al païs de Valéncia, dels Alps a la Mar-Granda se parlava en òc. Òc, lo contrari de non. Aicí comencèt la poësia, lo Gai-Saber dels trobadors qu'èran los poètas nòstres : Bernart de Ventadorn, Jaufré Rudel, Bertrand de Born, Arnaut Daniel … e tantes mai dels pus grands que son pas solament un nom dins los libres de literatura en França. D'eles tanpauc a vint ans sabiái pas res. Mas sabiái cossí la mia maire quand anava a l'escòla li passavan lo « Senhal » cada còp que disiá un mot de lenga nòstra. E per castigar la mèstra la fasiá metre de genolhons, los braces darrièr l'esquina. Puèi li regussava lo davantal sul cap e lo li escatava amb una espilla per pindalar la plancarda : « Sauma » o « Pièta » en letras coma lo det. [...] Dempuèi la Crosada dels Albigeses, que los senhors Francimands se getèron sus nòstre país per se n'apoderar, la nòstra lenga se desondra e la renegan d'unes que la deurián aparar. Coma Fabiè. Capdèt, es Fabiè que gausava pas escriure coma nosautres, en lenga d'òc …

BODON Joan, *La Santa Estèla del centenari*, IEO, col. "A Tots", 1973, p.25-27.

[1] Entrò : Fins a
[2] Fabiè : Autor francés contemporanèu de Bodon que volguèt pas jamai escriure en occitan.
[3] Besson : Autor occitan contemporanèu de Bodon que, coma el, escriguèt en occitan.
[4] En rafisent las pòtas : En faisant la moue

I. Commentaire de texte (10 points)

Comentatz lo tèxt en occitan. Vos podètz apiejar sus las consinhas seguentas :

a) Presentatz lo tèxt.

b) Presentatz los personatges e la relacion que los liga.

c) En s'apiejant sul tèxt, mostraretz perqué, pel narrator, es important d'escriure en occitan.

II. Traduction et questions de grammaire (5 points)

A. Traduisez le passage suivant en français (2,5 points) :

Sosquèt un pauc, puèi :
- Coma tu, a vint ans, ieu remiravi Fabiè. Ne sabiái per còr de tiradas. Mas a vint ans èri a la guèrra sul front. Comprenes pas aquò tu. Luènh del país. La mòrt que nos velhava. E ben, quand nos trobàvem a l'arrèr dos o tres del mièg-jorn, sul pic, èrem coma de fraires. Nos regaudinàvem de parlar en lenga d'òc : la lenga de l'ostal, la lenga del trabalh. La lenga de las bèstias coma dison d'unes … Capdèt, aquela lenga dins cap d'escòla de Roergue s'estudia pas. Los afrancimandits l'apèlan un « patoès » en rafisent las pòtas. E la mesprèsan que sabon pas.

B. Respondre en occitan a las questions seguentas (2,5 points) :

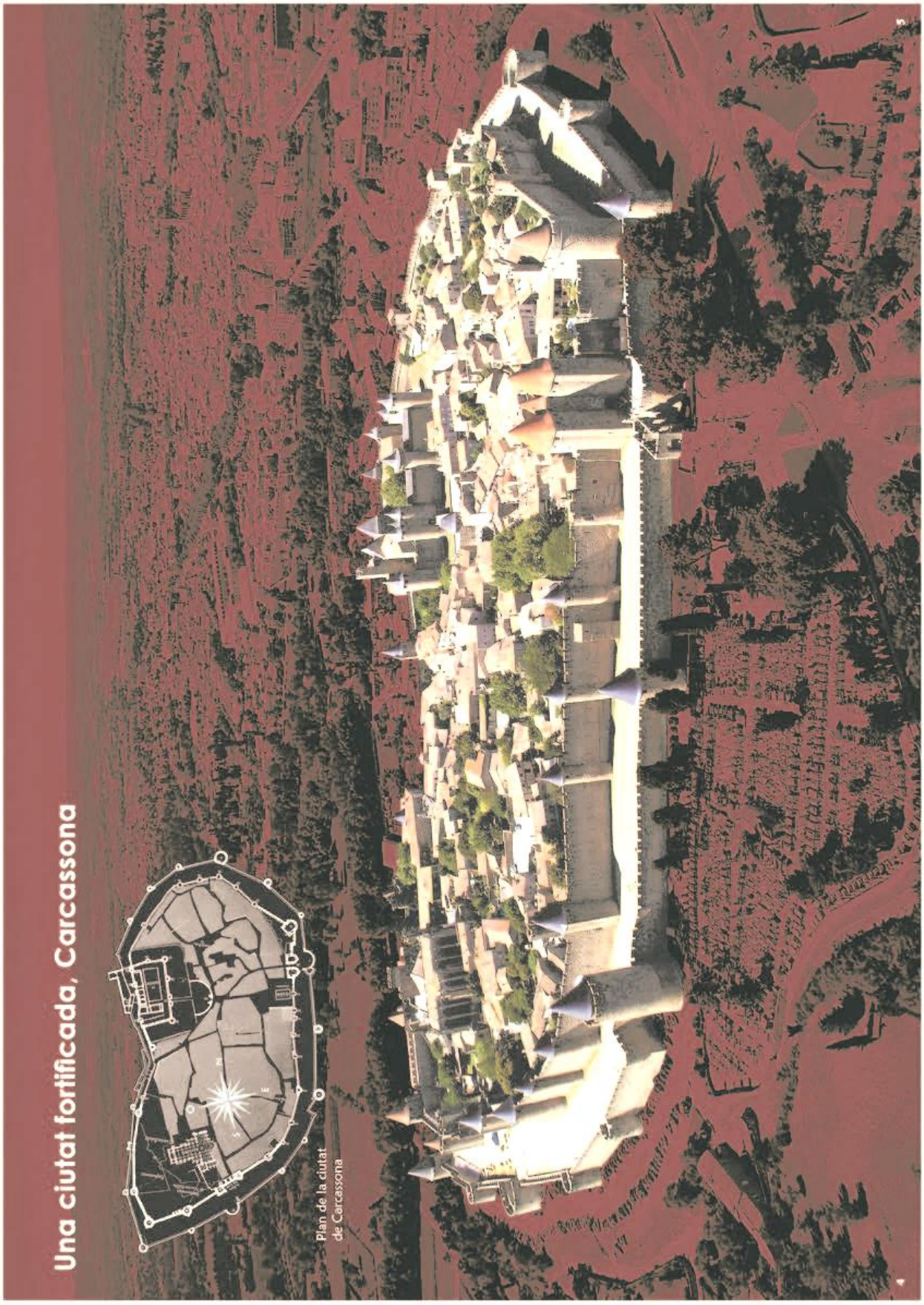
a) Explicaretz las valors del mot "*que*" dins : *"La mòrt **que** nos velhava."* (l. 21) e *"E la mesprèsan **que** sabon pas"* (l. 25/26).

b) Tornatz escriure la frasa *"E ben, quand nos trobàvem a l'arrèr dos o tres del mièg-jorn, sul pic, èrem coma de fraires"* al futur de l'indicatiu.

III. Commentaire de documents pédagogiques en occitan (5 points)

Source : BOISSIERA Pèire, "Una ciutat fortificada, Carcassona" – Unitat 1 del manual *L'Istòria de las Arts – L'Edat Mejana*, Ed. Scéren 2011 – Disponible sul siti del CAP'oc : https://www.capoc.fr/articles.php?lng=ocga&pg=628&mnuid=304&tconfig=0 (consulté le 20/11/2023)

Document 1 a : Paginas 4 e 5 del manual de l'escolan.

Document 1 b : Ficha d'exercicis per l'escolan.

1 UNA CIUTAT FORTIFICADA, CARCASSONA

Las encenchas qu'enròdan la ciutat

1. Marcatz de color sus la vista aeriana de la ciutat de Carcassona e sul plan :
- de roge : l'encencha fortificada exteriora.
- d'irange : l'encencha fortificada interiora.
- de jaune : las liças.

2. Fasètz la lista de tot çò que se vei sus l'encencha exteriora :

.....

.....

Fasètz la lista de tot çò que se vei sus l'encencha interiora :

.....

.....

3. Quin es lo ròtle d'aquelas doas encenchas ?

.....

Perqué cal fortificar las vilas a l'Edat Mejana ?

.....

A l'interior de la ciutat

1. Quines son los dos elements remarcables a l'interior de la ciutat ?

.....

.....

2. Marcatz de blau lo castèl sus la vista aeriana de la ciutat de Carcassona e sul plan. Quin es son ròtle ?

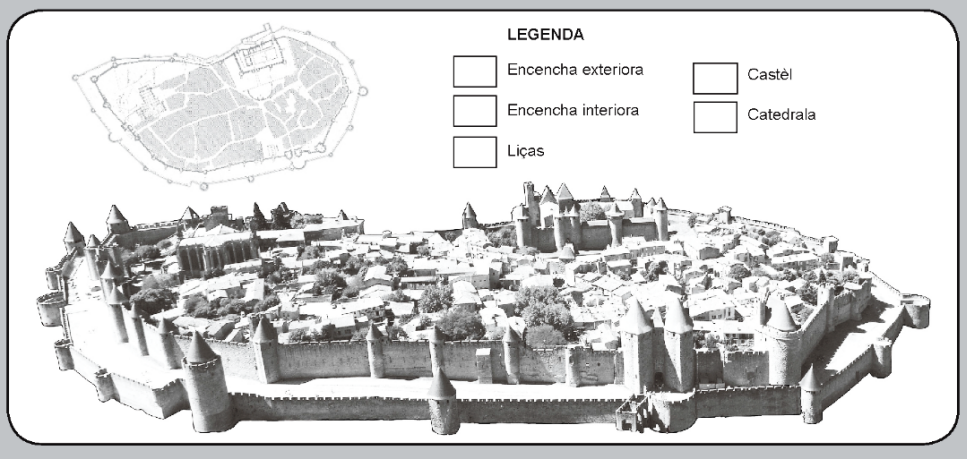
.....

.....

Marcatz de verd la catedrala sus la vista aeriana de la ciutat de Carcassona e sul plan. Es aquel edifici comparable amb los bastiments defensius de la ciutat ? Quin es son ròtle ?

.....

.....

Questions :

a) Descriuretz, en qualques linhas, los dos documents prepausats.
b) Dins quin encastre de classa e a quin cicle pòdon èsser utilizats aquestes documents (ensenhament de la LVR, ensenhament en LVR) ? Justificaretz la responsa vòstra.
c) Quines son los sabers disciplinaris e culturals recercats ?
d) Dins una classa bilingüa a paritat orària o immersiva, quinas activitats lengatgièras pòdon èsser menadas a partir d'aquestes documents ?
e) Balharetz en qualques linhas los objectius d'un ensenhament bilingüe a paritat orària o immersiu.